THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

(Cwmni Cyfyngedig trwy Warant)

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AC ADRODDIADAU ARIANNOL

AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2023

(Rhif y Cwmni 04784488)
(Rhif Elusen 1106032)

THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

CWMNI CYFYNGEDIG TRWY WARANT

Cynnwys **Tudalen**

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr	2–11
Adroddiad yr Archwilwyr	12–14
Datganiad o Symudiadau	15–16
Mantolen	17–18
Nodiadau ar y Cyfrifon	19–29

THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

Mae'r Ymddiriedolwyr yn cyflwyno'u hadroddiad, ynghyd â'r cyfrifon wedi eu harchwilio, am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2023.

Prif weithgaredd ac adolygiad

Prif weithgaredd y cwmni yw cynhyrchu gweithgaredd theatraidd Cymraeg.

Cyfeirnod a Manylion Gweinyddol yr Elusen, ei Hymddiriedolwyr a'i Hymgynghorwyr

Rhif Cofrestru:	04784488
Rhif Elusen Gofrestredig:	1106032
Swyddfa Gofrestredig:	Yr Egin Heol y Coleg Caerfyrddin Sir Gaerfyrddin SA31 3EQ
Bancwyr:	HSBC 15 Heol Awst Caerfyrddin Sir Gaerfyrddin SA31 3AQ
Archwilwyr:	Ashmole & Co. 3 Stryd y Farchnad Llandeilo Sir Gaerfyrddin SA19 6AH
Cyd-Brif Weithredwyr:	Angharad Jones Leefe a Steffan Donnelly

Aelodau'r Bwrdd

Dan y Ddeddf Cwmnïau, mae gan aelodau'r Bwrdd yr un cyfrifoldebau â chyfarwyddwyr. Yr aelodau a wasanaethodd yn ystod y cyfnod dan sylw yw:

Dr N N Edwards-Behi
Mr J D Ellis
Ms E P Fouladi (apwyntiwyd 08/07/2023 – ar ôl dyddiad y fantolen)
Mr S W Fôn
Mr A G Griffiths (Ymddiswyddodd 06/05/2022)
Mrs E Gruffudd Jones (Ymddiswyddodd 17/10/2022)
Yr Athro G T Hunter (apwyntiwyd 08/07/2023 – ar ôl dyddiad y fantolen)
Mr D G Jones (apwyntiwyd 08/07/2023 – ar ôl dyddiad y fantolen)
Mr E Jones
Mr W G Jones
Miss F A Phillips
Mrs C M L Rees
Mr R M Thomas
Mr M R Williams
Mr G Williams
Mrs H A Jones Leefe (apwyntiwyd 25/06/2022)
Mr S Donnelly (apwyntiwyd 04/10/2022)

Ysgrifennydd

Mrs H A Jones Leefe

THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2023

Mae'r Ymddiriedolwyr, sydd hefyd yn gyfarwyddwyr yr elusen ar gyfer dibenion y Ddeddf Cwmnïau 2006, yn cyflwyno eu hadroddiad gyda datganiadau cyllid yr elusen am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2023. Mae'r Ymddiriedolwyr wedi mabwysiadu darpariaethau Datganiadau o Arferion Cymeradwy: Cyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau sy'n berthnasol i elusennau sy'n paratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safon Adrodd Gyllidol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon (FRS102) (effeithiol o 1 Ionawr 2015).

1. STATWS, STRWYTHUR, TREFN LYWODRAETHU A RHEOLAETH

Mae Theatr Genedlaethol Cymru yn elusen gofrestredig ac yn gwmni cyfyngedig trwy warant sydd heb unrhyw gyfalaf cyfrannau. Caiff y cwmni ei lywodraethu gan ei amcanion elusennol a'r Memorandwm Cymdeithasiad a'r Erthyglau Cymdeithasiad. Mae aelodau'r bwrdd llywodraethol (Bwrdd Ymddiriedolwyr Theatr Genedlaethol Cymru) yn Ymddiriedolwyr yr elusen ac yn gyfarwyddwyr y cwmni. Penodir Ymddiriedolwyr drwy broses agored, gan ddiogelu'r sgiliau gofynnol ac allweddol.

Mae pob aelod newydd yn mynd trwy gyfnod o gynefino, ac yn derbyn gwybodaeth am ei rôl fel Ymddiriedolwr ac fel cyfarwyddwr y cwmni. Mae'r aelodau newydd hefyd yn derbyn pecyn cynefino sy'n cynnwys Erthyglau Cymdeithasiad y cwmni, cofnodion cyfarfodydd blaenorol y Bwrdd, copi diweddar o gyfrifon rheolaeth y cwmni, a chopi o gynllun busnes cyfredol y cwmni. Anogir aelodau newydd i gwrdd â staff y cwmni, ac i fanteisio ar gyfleoedd hyfforddi a ddarperir ar gyfer Ymddiriedolwyr gan fudiadau megis Celf a Busnes Cymru ac UK Theatre.

Mae'r Ymddiriedolwyr yn cyfarfod fel Bwrdd o leiaf dair gwaith y flwyddyn. Y Bwrdd sy'n gyfrifol am osod cyfeiriad strategol y cwmni, ac i'r perwyl hwnnw mae'n cymeradwyo'r polisïau allweddol hynny sy'n llywio'r cyfeiriad strategol, ac yn cymeradwyo gweithdrefnau strategol a chynlluniau hirdymor y cwmni. Mae'r Bwrdd hefyd yn monitro gweithrediad y cwmni a pherfformiad y Prif Weithredwyr. Mae'n gyfrifol am hydaledd ariannol y cwmni, ond yn dirprwyo'r rheolaeth o ddydd i ddydd i'r Cyfarwyddwr Artistig a'u swyddogion.

Mae gan y Bwrdd ddau Bwyllgor:

- Pwyllgor Cyllid a Materion Gweithredol;
- Pwyllgor Cynnwys a Chynulleidfaoedd.

Mae'r ddau Bwyllgor yn cyfarfod yn rheolaidd; maent yn atebol i'r Bwrdd, ac yn cyflwyno argymhellion iddo.

Mae'r Ymddiriedolwyr yn ymwybodol iawn o'r ffaith bod y cwmni wedi'i sefydlu er budd y cyhoedd yn gyfan gwbl; maent yn ymwybodol o'r angen i sicrhau bod y cyfan o'r nawdd cyhoeddus a dderbynnir yn cael ei ddefnyddio i'r perwyl hwnnw, a bod lles y cyhoedd yn gyfan gwbl yn ystyriaeth sy'n rhedeg drwy holl weithgaredd y cwmni.

Rheoli Risg

Mae'r Ymddiriedolwyr yn ymwybodol o'r ffaith bod yr elusen yn agored i amrywiol beryglon posibl. Caiff y Gofrestr Risg ei monitro'n rheolaidd, a rhoddwyd systemau ar waith i leihau'r peryglon hyn. Cydnabyddir fod Cyllid, ynghyd â materion Iechyd a Diogelwch, ymhlith y prif beryglon posibl.

Cyflawnir asesiadau risg Iechyd a Diogelwch ar bob gweithgaredd neu brosiect unigol, yn unol â pholisi Iechyd a Diogelwch y cwmni. Mae'r Cyfarwyddwr Gweithredol yn adrodd yn rheolaidd i'r Bwrdd ar faterion yn ymwneud â pheryglon, hyfforddiant staff a gweithdrefnau Iechyd a Diogelwch.

Archwilir y cyfrifon yn fanwl yn rheolaidd, gan sicrhau bod unrhyw orwariant neu darged incwm nas cyrhaeddir yn cael ei wrthweithio.

Cadeirydd

Ym mis Hydref 2022 bu rhaid i'r Cadeirydd, Efa Gruffudd Jones, ymddiswyddo o'i rôl am iddi gael ei phenodi yn Gomisiynydd y Gymraeg. Penodwyd Elwyn Jones yn Gadeirydd dros dro ac fe ymgymerwyd â phroses recriwtio i ddod o hyd i Gadeirydd newydd, a 2 ymddiriedolwr, ar ddechrau 2023.

Prif Swyddogion

Ym mis Mai 2022, daeth cyfnod Arwel Gruffydd fel Cyfarwyddwr Artistig a Phrif Weithredwr i ben. Yn dilyn hynny, newidiwyd strwythur staffio'r cwmni i fodel cydarweinyddiaeth, gyda'r Cyfarwyddwr Artistig a'r Cyfarwyddwr

Gweithredol yn Gyd-Brif Weithredwyr. Mae'r Prif Weithredwyr hefyd yn ymddiriedolwyr yn rhinwedd eu swyddi (*ex-officio*). Penodwyd Steffan Donnelly yn Gyfarwyddwr Artistig ym mis Mehefin 2022, ac mae e a'r Cyfarwyddwr Gweithredol, Angharad Jones Leefe, yn gyfrifol ar y cyd am reoli materion yr elusen o ddydd i ddydd ac am weithredu polisïau y cytunwyd arnynt gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr.

2. AMCANION A GWEITHGAREDDAU

Fel rhan o'r broses o gyflwyno cais i Gyngor Celfyddydau Cymru ar gyfer yr Adolygiad Buddsoddi, lluniwyd Cynllun Strategol newydd ym mis Mawrth 2023, ac fe ddiweddarwyd gweledigaeth, cenhadaeth a gwerthoedd y cwmni.

Ein Gweledigaeth: Creu theatr Gymraeg fel man i ddod ynghyd, i gysylltu'r adnabyddus a'r annisgwyl, Cymreictod a'r byd, i drafod yn ddwys ac i godi'r galon.

Ein Cenhadaeth: Theatr deithiol yn rhoi Cymru a'i phobl ar y map, yn agored ac yn groesawgar i bawb, gan sicrhau dyfodol disglair i'n hiaith a'n diwylliant.

Ein Gwerthoedd:

Cymraeg: Rydym yn defnyddio ein statws fel cwmni teithiol cenedlaethol i roi'r Gymraeg, Cymru a'i phobl ar y map. Rydyn ni'n dathlu ein hiaith unigryw, yn denu pobl ato, ac yn rhoi hwb i hyder yn ei defnydd. Cymraeg yw iaith y cwmni, ac mae sicrhau ei dyfodol yn treiddio i bopeth a wnawn.

Dyfeisgar: Rydym yn ddyfeisgar, yn feiddgar ac yn uchelgeisiol yn y ffordd rydym yn comisiynu ac yn creu gwaith, gan chwilio am straeon sydd angen eu hadrodd a chwarae gyda ffurfiau cyffrous. Rydym yn diddanu ac yn ysbrydoli ein cynulleidfaoedd gyda gwaith sy'n berthnasol ac yn hawdd i uniaethu â hwy.

Cynhwysol: Mae ein gwaith yn adlewyrchu ystod o hunaniaethau a safbwyntiau, gan herio'r cysyniad o hunaniaeth Gymreig sefydlog. Rydym yn gweithredu'n dryloyw ac yn cynnig gweithle croesawgar, sy'n meithrin ac yn cefnogi pawb.

Cydweithredol: Rydym yn cydweithio'n ystyrlon â chymunedau ac artistiaid, yn meithrin partneriaethau cryf, ac yn defnyddio ein statws fel cwmni cenedlaethol i gefnogi eraill a chynnig cyfleoedd datblygu yn yr iaith Gymraeg.

Ymwybodol: Rydym yn sefydliad sy'n cwestiynu ac yn hunan-fyfyrio, sy'n gweithredu'n gynaliadwy ac yn gyfrifol. Rydym yn cynyddu ymwybyddiaeth ac yn sbarduno sgyrsiau ynghylch cyfiawnder cymdeithasol a'r argyfwng hinsawdd, gan gymryd agwedd ystwyth wrth ymateb i'r byd o'n cwmpas.

Y Cwmni

Sefydlwyd ac ymgorfforwyd Theatr Genedlaethol Cymru yn 2003, ac mae'r cwmni wedi ei leoli yng Nghaerfyrddin.

Mae'r Ymddiriedolwyr yn cadarnhau eu bod wedi cydymffurfio â'u dyletswydd dan adran 17 (5) o Ddeddf Elusennau 2011 o ran arweiniad cyffredinol y Comisiwn Elusennau er budd cyhoeddus wrth adolygu'r Elusen ac amcanion wrth gynllunio gweithgareddau yn y dyfodol.

Mae'r cwmni yn gwmni theatr teithiol sy'n cynhyrchu dramâu prif lwyfan, cynyrchiadau mewn lleoliadau arbennig, a chynyrchiadau yng nghalon cymunedau Cymru. Ei fwriad yw creu rhaglen gytbwys o waith theatr sy'n adloniannol, arloesol ac uchelgeisiol, ac sy'n cynrychioli diwylliant deinamig Cymru.

Prif Swyddogaethau'r Cwmni:

- Cynyddu'r ddarpariaeth ddiwylliannol a chelfyddydol yn y Gymraeg.
- Dathlu, herio a datblygu hunaniaeth genedlaethol trwy gyfrwng theatr.
- Datblygu theatr fel cyfrwng celfyddydol yng nghyd-destun y diwylliant Cymraeg.
- Datblygu sgiliau a hyder gweithwyr theatr, rhanddeiliaid, mynychwyr a chyfranogwyr theatr trwy gyfrwng y Gymraeg.

Yn 2021/22 fe wnaeth y cwmni ddychwelyd i gyflwyno theatr byw, yn dilyn cyfnod o gyfyngiadau yn sgil COVID-19. Ar gyfartaledd, mae'r cwmni'n llwyfannu tri chynhyrchiad y flwyddyn, a'r rheiny'n amrywio o ddramâu clasurol Cymraeg, addasiadau llwyfan o glasuron llenyddol Cymraeg, trosiadau o glasuron theatr ryngwladol, ysgrifennu newydd, theatr i blant a phobl ifanc, prosiectau cymunedol, cynyrchiadau safle-benodol, theatr ddawns a theatr gerddorol. Crëir cynyrchiadau ar gyfer eu teithio i ganolfannau celfyddydol ar draws Cymru, yn brif lwyfannau a chanolfannau graddfa ganolig, bychan a chymunedol, a hefyd teithio'n achlysurol y tu hwnt i Gymru yn y DU ac yn rhyngwladol.

Mae'n cynhyrchu rhaglen gynhwysfawr o waith cyfranogol, yn cynnwys gweithdai a sgyrsiau i ysgolion a grwpiau cymunedol o bob oed. Mae'n cydweithio gydag amrywiaeth o sefydliadau ar draws y celfyddydau a thu hwnt i gynnig y ddarpariaeth hon.

Mae gwaith y cwmni wedi'i anelu'n bennaf at siaradwyr Cymraeg, ond anelir hefyd at gyrraedd dysgwyr y Gymraeg a'r di-Gymraeg yng Nghymru. Mae'r cwmni'n cydweithio gyda'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol er mwyn cefnogi mynediad i ddysgwyr ac yn trefnu sgyrsiau cyn-sioe a gweithdai i ddysgwyr, ac mae'r Ganolfan yn paratoi pecynnau i ddysgwyr a modiwlau cyfoes o amgylch y cynyrchiadau. Mae darpariaeth ar gyfer dysgwyr a'r rhai sydd ddim yn medru'r Gymraeg ar bob un o gynyrchiadau theatr byw y cwmni, p'un ai bod hynny yn uwchdeitlau neu'n ddefnydd o ap Sibrwd. Darperir is-deitlau Cymraeg a Saesneg ar unrhyw gynnwys fideo a gaiff ei rhyddhau'n ddigidol, er mwyn ei wneud yn hygyrch i ddysgwyr a'r di-Gymraeg, yn ogystal â phobl fyddar a trwm eu clyw.

Er bod gwaith y cwmni wedi'i wreiddio yng Nghymru, mae wedi ymrwymo i godi proffil Cymru, y Gymraeg, a theatr trwy gyfrwng y Gymraeg y tu hwnt i Gymru, o fewn y Deyrnas Unedig yn ehangach, ac yn rhyngwladol.

Cynllun Strategol

Yn ystod 2022/23 roedd y cwmni yn parhau i weithio ar y blaenoriaethau yr adnabuwyd yn 2021, sef:

1. Cynyddu cynulleidfaoedd
2. Arallgyfeirio ein ffrydiau incwm
3. Cynyddu amrywiaeth a chynhwysiant
4. Datblygu gwaith marchnata a chyfathrebu'r cwmni
5. Lleihau effaith y cwmni ar yr amgylchedd

Ym mis Ionawr i Mawrth 2023, cynhaliwyd proses cynllunio strategol manwl, yn ymateb i'r ffaith fod y cwmni wedi penodi Cyfarwyddwr Artistig newydd a bod Cyngor Celfyddydau Cymru yn cynnal proses Adolygu Buddsoddi i edrych ar sut y maen nhw'n ariannu'r celfyddydau yng Nghymru. Crëwyd cynllun strategol newydd ar gyfer y cyfnod 2023-27 i gyd-fynd a'r cais a gyflwynwyd i'r Adolygiad Buddsoddi.

Y tri phrif nod strategol ar gyfer y cyfnod 2023-27 yw:

1. Galluogi pobl Cymru, pwy bynnag neu ble bynnag y maen nhw, i deimlo'n hyderus wrth ymwneud â theatr, y celfyddydau a diwylliant Cymraeg.
2. Cyfrannu'n gadarnhaol at gymdeithas a'r byd o'n cwmpas ac annog ffordd foesegol o fyw a gweithio.
3. Diwallu anghenion pobl Cymru yn y presennol ac yn y dyfodol, drwy sicrhau gwytnwch a hyblygrwydd y cwmni a chyfrannu at yr ecosystem gelfyddydol Gymraeg.

<u>Prif Weithgareddau'r Cwmni</u>

Yn unol â'i genhadaeth, mae'r cwmni'n cynnig amrywiaeth o brofiadau theatr Cymraeg eang eu hapêl, sy'n cynnwys perfformiadau o'i gynyrchiadau ac amrywiaeth o gyfleoedd i ymgyfranogi yn y celfyddydau.

Yn ystod 2022/23 roedd gweithgaredd y cwmni yn cynnwys:

Cynyrchiadau:

- **Gwlad yr Asyn** – Cynhyrchiad Theatr Genedlaethol Cymru ac Os Nad Nawr o ddrama wreiddiol newydd gan Wyn Mason. Yn gyfuniad o ddychan, cerddoriaeth fyw ac alegori, mae'r ddrama'n adrodd stori asyn benywaidd tra gwahanol, sydd wedi ei magu mewn byngalo ac yn mwynhau yfed pop a gwylio'r teledu! Ond y tu ôl i'r hiwmor, mae stori deimladwy am alar, camdriniaeth a chyfle i archwilio a chwestiynu ein perthynas ni gydag anifeiliaid a byd natur a hefyd sefyllfa wleidyddol Cymru. Cyflwynwyd y cynhyrchiad hwn am y tro cyntaf yn 2021, mewn lleoliadau oedd yn bennaf awyr agored. Yn 2022, llwyfannwyd y cynhyrchiad yn Theatr y Maes yn Eisteddfod Genedlaethol Ceredigion yn Nhregaron.
- **Tylwyth** - Yn ddilyniant i'r ddrama glodwiw ac arloesol *Llwyth*, llwyfannwyd Tylwyth yn wreiddiol ym mis Mawrth 2020 ond oherwydd y rheoliadau a ddaeth i rym yn sgil COVID-19, bu'n rhaid canslo'r perfformiadau a fwriadwyd ar gyfer canolfannau eraill ledled Cymru yn dilyn y perfformiadau yng Nghaerdydd. Daw prif gymeriadau *Llwyth* ynghyd eto mewn drama dyner a direidus gan Daf James. Gan daflu golwg grafog ar gariad, teulu a chyfeillgarwch,

mae Tylwyth yn cynnig sylwebaeth feiddgar a phryfoclyd ar y Gymru gyfoes. Yn 2022, perfformiwyd y cynhyrchiad unwaith eto yn Theatr y Sherman (oedd hefyd yn gyd-gynhyrchydd y sioe) a theithiwyd y sioe i saith canolfan arall ledled Cymru.

- **Pijin | Pigeon** - Cyd-gynhyrchiad gyda Theatr Iolo. Wedi'i lleoli yng nghysgod chwareli'r gogledd yn y '90au cynnar, mae Pijin yn stori afaelgar am dyfu i fyny, am bŵer geiriau, cyfeillgarwch a pha mor bell mae pobl yn fodlon mynd yn enw cariad. Yn seiliedig ar y nofel lwyddiannus 'Pigeon' gan Alys Conran ac wedi'i haddasu i'r llwyfan gan Bethan Marlow, llwyfannwyd y cynhyrchiad dwyieithog hwn ym mis Chwefror a Mawrth 2023, gyda'r perfformiadau agoriadol yn Pontio, Bangor. Teithiwyd y sioe yn genedlaethol, gyda deunaw o berfformiadau mewn chwe canolfan, a chyrhaeddwyd dros 3000 o gynulleidfa.
- **Betty Campbell** (cynhyrchiad Mewn Cymeriad, gyda chefnogaeth gan Theatr Genedlaethol Cymru a Butetown Arts & Culture Association) - Cefnogwyd y cynhyrchiad yma er mwyn dod â hanes Betty Campbell - prifathrawes Ddu gyntaf Cymru - i blant ledled Cymru. Darparwyd cefnogaeth i Gyfarwyddwr y sioe, cydweithiwyd gyda Mewn Cymeriad i greu pecyn addysg, a darparwyd gweithdai i ysgolion i gyd-fynd â pherfformiadau.

Arlwy digidol

- **Tremolo -** Drama bodlediad yw Tremolo wedi'i chynhyrchu gan **Theatr Illumine** mewn partneriaeth â Pharc Geneteg Cymru a Theatr Genedlaethol Cymru, gyda chefnogaeth y Gymdeithas Geneteg. Mae'r ddrama yn cael ei hadrodd trwy lygaid Harry, bachgen gofalgar yn ei arddegau, sy'n llawn cyffro at ei ddyfodol nes caiff ei fyd gael ei drôn ben i waered pan gaiff ei fam ddiagnosis o eFAD - Alzheimer's Cychwyn Cynnar Teuluol. Dyma ddrama bodlediad pwerus sy'n archwilio effaith y cyflwr creulon hwn ar berthnasoedd teuluol, y pwysau ariannol, y newidiadau i fywyd bob dydd, a cheisio cadw'r gobaith wrth edrych i'r dyfodol. Rhannwyd y podlediad ar Spotify, Apple ac AM, a chrëwyd pecyn addysg pwrpasol i gyd-fynd â'r podlediad. Perfformiwyd y brif ran gan Gareth Elis, a enillodd Wobr Marc Beeby yng Ngwobrau Drama Sain y BBC 2023 am ei berfformiad.
- **Podlediad Ar y Dibyn:** Yn 2022 bu'r artistiaid Mari Elen ac Iola Ynyr yn cynnig gweithdai creadigol penodol ar gyfer merched Cymraeg eu hiaith sy'n byw gyda chamddefnyddio sylweddau yn ardal Gwynedd a Môn. Yn dilyn y sesiynau, cynhyrchiwyd podlediad arbennig sy'n trafod effaith y prosiect, a phrofiadau gwahanol y cyfranogwyr. O ddarlleniadau o waith creadigol, i gyfle i gymryd rhan mewn rhai o'r gweithgareddau o gysur eich cartref eich hun, mae'r podlediad yn cynnig mewnwelediad unigryw i'r prosiect.

Yr Eisteddfod Genedlaethol a Theatr y Maes

- Mae'r cwmni wedi gweithio mewn partneriaeth ag Eisteddfod Genedlaethol Cymru ers nifer o flynyddoedd i gefnogi gweithgaredd theatr fel rhan o arlwy'r brifwyl. Prif gyfraniad y cwmni yn y fenter hon yw darparu adnoddau a staff technegol ar gyfer Theatr y Maes, sy'n ofod ar gyfer cyflwyniadau theatrig ar faes yr Eisteddfod. Yn Eisteddfod Ceredigion 2022, yn Nhregaron, perfformiwyd y cynhyrchiad Gwlad yr Asyn yn Theatr y Maes, ynghyd â darlleniad o'r ddrama fuddugol o gystadleuaeth Medal Ddrama Eisteddfod AmGen 2021. Yn ogystal â chyflwyniadau'r cwmni, cefnogwyd 25 o gyflwyniadau theatrig gan gwmnïau eraill – cwmnïau proffesiynol ac amatur – a nifer o sgyrsiau yn trafod byd y theatr yng Nghymru.
  Mae'r cwmni hefyd yn darparu pecyn o gefnogaeth wedi'i deilwra i'r Dramodydd Buddugol yng nghystadleuaeth Medal Ddrama'r Eisteddfod Genedlaethol.

Datblygu Talent a Sgiliau

Mae'r cwmni wedi ymrwymo i ddatblygu talent yn y sector theatr yng Nghymru, boed hynny'n ddramodwyr, cyfarwyddwyr, gwneuthurwyr theatr, cynllunwyr, actorion neu unrhyw ymarferwyr disgyblaeth theatr arall, yn arbennig ymysg siaradwyr Cymraeg. Mae'n elfen bwysig o waith y cwmni er mwyn diogelu ei ddyfodol, ac er mwyn cryfhau'r ddarpariaeth theatr a chelfyddydau Cymraeg eu hiaith yng Nghymru.

- **PAIR:** Lansiwyd y cynllun ym mis Mawrth 2022, mewn partneriaeth gydag S4C. Nod y cynllun oedd datblygu artistiaid i archwilio ffyrdd dyfeisiedig / cydweithredol o greu gwaith newydd a darganfod straeon a fframwaith ar gyfer prosiectau. Fe wnaeth 12 artist gymryd rhan yn y cynllun, a chafwyd dau gyfnod preswyl er mwyn i'r artistiaid ddysgu mwy am ddyfeisio a chydweithio i ddatblygu syniadau ar gyfer cynyrchiadau theatr neu gynyrchiadau aml-blatfform.
- **Am Ddrama:** Parhawyd i gydweithio gyda Theatr Clwyd a National Theatre Wales i ddod o hyd i sgriptiau a dramâu newydd a chyffrous gan ddramodwyr sydd yn hanu o Gymru ac/neu wedi eu lleoli yng Nghymru. Trwy gynllun Am Ddrama roedd modd i ddramodwyr anfon eu sgriptiau a'u dramâu sydd heb eu cyhoeddi yn ddienw at banel eiddgar o ddarllenwyr i gael adborth gwerthfawr. Roedd posibilrwydd i'r sgriptiau mwyaf addawol gael

eu datblygu, gan baru'r sgript a'r dramodydd gydag un o'r tri sefydliad oedd mwyaf addas i'w datblygu, ei chomisiynu a'i chynhyrchu. Roedd y darllenwyr ar y panel yn newid bob 6 mis ac yn cael eu dewis drwy broses ymgeisio. Er mwyn gallu darparu adborth cynhwysfawr a defnyddiol i'r dramodwyr, roedd y darllenwyr yn derbyn sesiynau hyfforddi gan ddramatwrg profiadol. Ni fydd y cwmni yn parhau i fod yn rhan o'r prosiect hwn ar ôl diwedd 2022/23 gan mai nifer bach iawn o sgriptiau Cymraeg eu hiaith a dderbyniwyd.

Cyfranogi

Mae gwaith cyfranogi'r cwmni yn ffordd holl bwysig o ymwneud â chynulleidfaoedd mewn modd gwahanol, ond hefyd yn cynnig cyfleoedd gwerthfawr i bobl gymryd rhan yn y celfyddydau - i fwynhau, magu hyder a datblygu sgiliau. Mae'r ymwneud â'r celfyddydau hefyd yn gallu cefnogi adferiad a gwella iechyd a lles. Yn aml yn y gwaith yma daw pŵer y celfyddydau i'r amlwg.

Mae gwaith ymgyfranogi'r cwmni yn cynnig amrywiaeth o gyfleoedd i gymryd rhan mewn gweithgaredd theatr, yn cynnwys gweithdai i grwpiau gwahanol (e.e. disgyblion a myfyrwyr, ac artistiaid ar eu prifiant), sgyrsiau cyn ac ar ôl sioeau, a sesiynau i ddysgwyr. Mae'n cynnwys gweithgareddau sy'n datblygu cynulleidfa ar gyfer cynyrchiadau, a gweithgareddau sy'n ymateb i alw gan gymunedau amrywiol, boed yn grŵp cymunedol, yn fusnes neu'n sefydliad mewn sector arall.

- **Clybiau Drama:** Mae'r cwmni yn parhau i gynnal 3 clwb drama yn Ne Orllewin Cymru mewn partneriaeth gyda Mentrau Iaith lleol. Yng Nghaerfyrddin, mae Clwb Joio Drama ar gyfer plant cynradd Blwyddyn 1-3, a Chlwb Drama i blant cynradd Blwyddyn 4-6 – y ddau mewn partneriaeth gyda Menter Gorllewin Sir Gâr.
- **Ar y Dibyn:** Mae prosiect Ar y Dibyn, a sefydlwyd yn 2019, yn rhoi cyfle i bobl sydd wedi cael eu heffeithio gan ddibyniaeth - boed hynny'n bobl sy'n byw gyda dibyniaeth neu sy'n cefnogi pobl eraill gyda'u dibyniaeth - i ddod at ei gilydd a rhannu'r straeon hynny mewn ffordd greadigol. Yn ystod 2022/23 cynhaliwyd sesiynau gydag ymgyfranogwyr wyneb-yn-wyneb ac yn ddigidol. Ymestynnwyd y prosiect i ardaloedd Maesgeirchen a Phwllheli yng Ngwynedd. Datblygwyd strand penodol i'r prosiect yn ffocysu ar brofiadau menywod â dibyniaeth a chrëwyd bodlediad gan Mari Elen ac Iola Ynyr - Merched ar y Dibyn. Derbyniwyd cefnogaeth ariannol ar gyfer y prosiect yn 2022/23 gan raglen Iechyd, y Celfyddydau, Ymchwil Pobl (HARP) NESTA, Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Gwynedd ac Ynys Môn a Phrifysgol Caerdydd. Cydweithiwr gyda Llenyddiaeth Cymru a Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Gwynedd ac Ynys Môn i gynnal y prosiect.
- **Cynllun Dramodwyr Ifanc a'r Dramodydd Preswyl Ifanc**: Osian Wynn Davies oedd Dramodydd Preswyl 2022 ar ôl ennill cystadleuaeth Medal Ddrama'r Urdd ym mis Mehefin. Darparwyd pecyn o gefnogaeth wedi ei deilwra iddo, yn cynnwys cyfarfodydd gyda'r tîm creadigol a chyfleoedd i gysgodi, mynychu cyfarfodydd datblygu creadigol, a mynychu perfformiadau'r cwmni.
  Diwygiwyd y Cynllun Dramodwyr Ifanc a chynhigiwyd cyfle i gyn-enillwyr Medal Ddrama'r Urdd a chyn-fynychwyr y Cynllun Dramodwyr Ifanc i greu sgriptiau 10 munud ar gyfer sioe'r Urdd yn Eisteddfod yr Urdd Llanymddyfri 2023. Cafodd y dramodwyr ifanc eu mentora gan Sarah Bickerton.
- **Academi Leeway:** Parhawyd i gefnogi prosiect a arweiniwyd gan Leeway Productions, gyda chefnogaeth hefyd gan Theatr Soar, Merthyr Tudful, a oedd yn datblygu sgiliau artistiaid ifanc yn y gymuned yn ardaloedd Merthyr Tudful, Rhondda Cynon Taf, Castell-nedd Port Talbot, Caerffili ac ardaloedd cyfagos. Dan arweiniad artistiaid proffesiynol, roedd yr ensemble o artistiaid ifanc yn creu ac yn cyflwyno'n ddigidol eu sioeau cerdd gwreiddiol eu hunain.
- **Dysgwyr:** Darparwyd amrywiaeth o weithdai i ddysgwyr mewn amrywiaeth o leoliadau ar draws Cymru. Cydweithiwyd unwaith eto gyda'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol i gefnogi'r cwricwlwm.
- **Criw Creu:** Prosiect cenedlaethol ar gyfer disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol yw Criw Creu sy'n cael ei arwain gan Theatr Genedlaethol Cymru gyda chefnogaeth gan Lenyddiaeth Cymru ac Urdd Gobaith Cymru. Mae disgyblion pedair ysgol uwchradd yn rhan o'r prosiect, sef Ysgol Bro Pedr, Criw Hwb Ysgol Tryfan Bangor, disgyblion Sgiliau Bywyd Ysgol Penweddig Aberystwyth a chriw o Ysgol Plasmawr, Caerdydd. Dyma'r tro cyntaf i nifer o'r disgyblion gael y cyfle i gydweithio gydag artistiaid a pherfformwyr proffesiynol. Cafwyd gweithdai drama gan Sian Elin, Cydlynydd Cyfranogi Theatr Genedlaethol Cymru. Daeth Casi Wyn, Bardd Plant Cymru, i gydweithio â'r disgyblion a chreu darnau gwreiddiol o farddoniaeth. Cafwyd gweithdai animeiddio gyda Sioned Medi Evans o gwmni SMEI a hefyd recordio cerddoriaeth gyda cherddorion a swyddogion yr Urdd, Marged Gwenllian, Osian Rhys, Caryl Griffiths, Seimon Thomas a Lewys Wyn Jones. Roedd y gwaith gyda'r grwpiau yma yn pontio dwy flwyddyn ariannol – 2021/22 a 2022/23.
- **Ymgynghorwyr Ifanc**: Sefydlwyd grŵp o ymgynghorwyr ifanc ac mae'r aelodau wedi deillio o'r Cynllun Dramodwyr Ifanc, Academi Leeway a grwpiau ymgynghori Petula. Mae 15 person ifanc yn cyfarfod o leiaf 4 gwaith

y flwyddyn, yn rhithiol. Mae'n gyfle iddynt gynnig barn ac adborth a chael mewnbwn i waith y cwmni. Mae'n fwriad i weithio gyda'r bobl ifanc i adnabod sgiliau a chyfleoedd yr hoffent nhw gael. Fe wnaeth y grŵp gyfarfod am y tro cyntaf ym mis Mawrth 2023 a rhoi adborth gwerthfawr ar gynhyrchiad Pijin | Pigeon.

- **Casgliad Dysgu:** Mae'r cwmni yn parhau i gynnig adnoddau addysg ar lein trwy Casgliad Dysgu. Mae Casgliad Dysgu yn rhoi cyfle i ddarlithwyr, athrawon, myfyrwyr, disgyblion, addysgwyr a dysgwyr i wylio, astudio a mwynhau theatr Gymraeg. Mae capsiynau caeedig Cymraeg a Saesneg ar gael ar bob cynhyrchiad yn y casgliad.

Cydweithiwyd gydag ystod eang o bartneriaid er mwyn darparu cyfleoedd i ymgyfranogi yn y celfyddydau, gan gynnwys Mentrau Iaith Cymru, Urdd Gobaith Cymru, S4C, Llenyddiaeth Cymru, Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Gwynedd ac Ynys Môn, Cynyrchiadau Leeway, Theatr Soar, Eisteddfod Genedlaethol Cymru, Menter Gorllewin Sir Gâr, a'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol. Roedd cefnogaeth y partneriaid hyn yn allweddol i lwyddiant y gwaith.

3. CYFLAWNIAD A PHERFFORMIAD

Trosolwg o Brif Weithgaredd y Flwyddyn:

Targedau a chyrhaeddiad	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Theatr Byw – Mynychwyr	**16,399**	**0**	**7,046**	**10,677**
Cyflwyniadau Theatr Ddigidol – Gwyliadau	**0**	**73,427**	**27,799**	**447**
Cyfranogwyr – Plant a Phobl Ifanc	3,979	5,762	**2,126**	**2,655**
Cyfranogwyr – Cyffredinol	1,462	99	**185**	**917**
Sgyrsiau a Sesiynau Holi ac Ateb	1,174	622	**2,098**	**574**
Cyfanswm Cyfranogwyr	**6,615**	**6,483**	**4,409**	**4,773**
Cyfanswm y Mynychwyr a'r Cyfranogwyr	**23,014**	**79,910**	**39,254**	**15,450**

4. ADOLYGIAD ARIANNOL

Tra bod y cyfan o wariant y cwmni yn gysylltiedig mewn rhyw fodd â gwasanaethau'r cwmni, mae gwariant uniongyrchol ar brif weithgareddau'r cwmni, fel y disgrifir hwy uchod, yn cynrychioli'r rhan helaethaf o wariant blynyddol y cwmni. Mae'r rhan helaethaf o gostau cyflwyno cynyrchiadau theatraidd yn gysylltiedig â gwaith artistiaid llawrydd wrth greu'r gwaith, ac â staffio'r cynyrchiadau. Er mwyn cynnal y safonau artistig uchaf posibl, mae'r cwmni'n cyflogi naill ai'r artistiaid mwyaf profiadol neu'r mwyaf cymwys, ac yn gweithredu taliadau yn unol â chanllawiau a chytundebau UK Theatre, sef y sefydliad ambarél y mae'r cwmni'n aelod ohono. Mae'r taliadau hynny, yn eu tro, yn seiliedig ar gytundebau'r sefydliad hwnnw gydag undebau llafur y diwydiannau creadigol a'r sector ddiwylliannol.

Mae gwerthoedd cynhyrchu uchel y cwmni – yn unol â disgwyliadau'r gynulleidfa wrth ystyried gwaith cwmni theatr cenedlaethol, a nodau ac amcanion y cwmni – yn golygu bod rhan sylweddol o gyllideb pob cynhyrchiad yn gysylltiedig â chostau cynhyrchu (e.e. cynllunio a chreu neu ddarparu set a gwisgoedd, cynlluniau sain a goleuo, rheoli llwyfan, ac ati, ac yn achos cynyrchiadau digidol, gwaith camera a golygu, a chostau ffrydio).

Sicrhau Gwerth am Arian

Ym mhob agwedd o'i waith, mae'r cwmni'n ymdrechu bob amser i sicrhau gwerth am arian, gan ofalu ei fod yn sicrhau prisiau cystadleuol wrth, e.e. brynu offer, archebu llety a chostau eraill yn gysylltiedig â chreu cynyrchiadau theatr. Mae gan y cwmni bolisi caffael sy'n nodi'r isod:

Cost	Gofyniad
Hyd at £5,000	Dyfynbrisiau – Isafswm o 1
£5,000 i £25,000	Dyfynbrisiau – Isafswm o 3
£25,000 i £75,000	Proses dendro gaeedig – gwahodd 4–6 (angen derbyn o leiaf 2)
Uwch na £75,000	Proses dendro agored (angen derbyn o leiaf 2)

Pennir cyflogau staff parhaol yn seiliedig ar arolwg o gyflogau cyfatebol yn y sector ac yn lleol, er mwyn sicrhau gwerth am arian, tra ar yr un pryd yn cynnal safonau disgwyliedig.

Polisi Cronfeydd

Cedwir swm o £225,000 wrth gefn (y swm i'w adolygu'n flynyddol) ar gyfer amgylchiadau eithriadol na ellir eu rhagweld. Cynyddwyd y swm o £195,000 i £225,000 ym mis Mawrth 2023 oherwydd y cynnydd mewn costau yn gyffredinol.

Arwyddwyd prydles newydd ar ran o adeilad Y Llwyfan (sef pencadlys y cwmni) ym mis Hydref 2018. Prydles 10 mlynedd oedd y cytundeb, gyda chymal torri ar ôl 5 mlynedd. Cytunwyd i ddirwyn y brydles i ben yn gynnar ac felly cytunwyd i leihau'r swm sydd wedi ei neilltuo ar gyfer costau adeilad i £58,337. Neilltuir y swm yma ar gyfer unrhyw drefniant a gytunir ar gyfer gofod ymarfer ar gyfer y blynyddoedd nesaf, ac unrhyw ofod cwmni arall.

Mae gan y cwmni ddwy gronfa gyfalaf – un gyfyngedig, o ganlyniad i dderbyn cymhelliant ariannol wrth leoli'r cwmni yn ei leoliad presennol, ac un anghyfyngedig. Mae unrhyw wariant cyfalaf ar offer yn cael ei wneud o'r gronfa gyfyngedig ar hyn o bryd, nes i'r gronfa honno ddod i ben. Cynyddwyd y swm yn y Gronfa Cyfalaf Anghyfyngedig i £89,632 drwy drosglwyddo swm o'r gronfa adeiladau (cronfa brydles gynt).

Cytunwyd ym mis Mawrth 2023 i neilltuo swm yn y Gronfa Anghyfyngedig i gefnogi'r strategaeth incwm, sydd yn ddibynnol ar gyllid o ymddiriedolaethau a grantiau. Caiff y gronfa ei defnyddio i sicrhau nad oes diffyg yng nghyllideb y cwmni os nad oes modd cyrraedd y targed llawn mewn unrhyw flwyddyn.

Nawdd Cyhoeddus

Mae Theatr Genedlaethol Cymru yn aelod o Bortffolio Celfyddydol Cymru, Cyngor Celfyddydau Cymru (CCC), ac mae'r statws hwnnw'n rhoi sicrwydd cymharol o gyllid am gyfnod penodol – yn y gorffennol am bum mlynedd. Bydd CCC yn cynnal Adolygiad Buddsoddiad o'i Bortffolio yn 2023, a'r disgwyliad yw y bydd y Portffolio o sefydliadau a ariennir yn flynyddol (yn cychwyn o Ebrill 2024) yn cael ei gadarnhau ym mis Medi 2023.

Mae'r cwmni'n cyfarfod a thrafod yn gyson gyda CCC, ei brif noddwr. Mae'r cwmni'n falch iawn o barhau i fod yn aelod o Bortffolio Celfyddydol Cymru CCC, ac mae ganddo berthynas adeiladol gyda'i brif noddwr. Mae'r cwmni'n adrodd yn ôl yn gyson i CCC, ac yn cyflawni'r holl orchwylion a'r gofynion sydd ynghlwm â derbyn y nawdd hwn.

Yn hanesyddol, mae Theatr Genedlaethol Cymru wedi dibynnu'n drwm ar gyllid gan CCC. Mae hyn yn cynrychioli risg i'r cwmni oherwydd y pwysau cynyddol sydd ar arian cyhoeddus. Un o'n prif nodau ar gyfer cyfnod cynllun busnes 2018–22 oedd lleihau'r ddibyniaeth ar arian CCC trwy gynyddu incwm o ffynonellau eraill. Yn 2019/20 llwyddwyd i ostwng ein lefel dibyniaeth ar arian CCC y tu hwnt i'r targed a osodwyd, ac roedd y gostyngiad yn 10% o'r flwyddyn flaenorol (2018/19). Y nod oedd lleihau'r ddibyniaeth ymhellach dros y blynyddoedd nesaf, ac erbyn 2022 byddai cyllid CCC yn cynrychioli 75% o gyfanswm incwm y cwmni.

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Cyllid CCC	£1,054,495	£1,072,566	£1,052,142	£1,067,069
Cyfanswm Incwm	£1,364,196	£1,103,316	£1,280,037	£1,424,727
Cyllid CCC fel %	77%	97%	82%	75%

Yn sgil COVID-19, cynyddodd y lefel ddibyniaeth yn sylweddol unwaith eto, gyda chyllid CCC yn cynrychioli 97% o holl incwm y cwmni. Roedd hyn yn bennaf oherwydd nad oedd modd cynhyrchu incwm o werthiant tocynnau i berfformiadau, na denu incwm partneriaeth i gynyrchiadau. Yn 2021/22 llwyddwyd i leihau'r ddibyniaeth i 82% ac yn 2022/23 mae'r ganran wedi gostwng ymhellach i 75%, sef y targed gwreiddiol a osodwyd yn 2018.

Staff

- Yn ystod 2022/23 roedd staff craidd y cwmni'n cynnwys 9 aelod o staff llawn amser (2021/22:9) a 7 aelod o staff rhan amser (2021/22:7), ar gyfartaledd.
- Mae'r nifer o bobl sy'n gweithio i'r cwmni'n cynyddu'n sylweddol wrth gyflogi artistiaid a gweithwyr llawrydd mewn perthynas â phrosiectau penodol drwy gydol y flwyddyn. Cyflogwyd 158 o weithwyr llawrydd yn 2022/23, gyda nifer ohonynt yn derbyn mwy nag 1 cytundeb.
- Mae holl staff parhaol y cwmni'n siarad Cymraeg, ac felly hefyd y rhan helaethaf o'r gweithwyr a'r artistiaid a gyflogir ar gytundebau tymor byr.

Cartref y Cwmni
Ers 2008, mae pencadlys y cwmni wedi ei leoli yn adeilad Y Llwyfan ar gampws Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant, Caerfyrddin. Yno, roedd gan y cwmni swyddfeydd, storfeydd ac ystafell gyfarfod. Fel rhan o'r cytundeb prydles presennol roedd hefyd gan y cwmni ddefnydd o ystafell ymarfer ac ystafelloedd newid pwrpasol am 12 wythnos y flwyddyn. Yn ystod 2022/23, oherwydd y cynnydd mewn gweithio hybrid a'r newid yn anghenion y cwmni ar ôl cyfnod Covid-19, penderfynwyd i ddod a'r brydles yn y Llwyfan i ben yn gynnar a symud prif swyddfa'r cwmni i adeilad Yr Egin, sydd hefyd yn rhan o gampws Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant, Caerfyrddin. Symudwyd swyddfa'r cwmni i'r Egin ym mis Ionawr 2023.
Er nad oes trefniant penodol mewn lle bellach ar gyfer yr ystafell ymarfer yn Y Llwyfan, mae modd i'r cwmni i logi'r gofod yn ôl y galw.
Mae gan y cwmni storfa ychwanegol ar safle y tu allan i dref Caerfyrddin. Mae'r gofodau a amlinellir yn caniatáu i'r cwmni weithredu'n effeithiol.

Adnoddau Technegol
Er mwyn darparu ei wasanaethau, mae'n ofynnol i'r cwmni logi offer technegol o bryd i'w gilydd, a thro arall ei bwrcasu. Dros y blynyddoedd, mae'r cwmni wedi cronni casgliad sylweddol o offer technegol a ddefnyddir wrth i'r cwmni greu a theithio prosiectau theatr. Mae'r casgliad hwn o offer technegol hefyd yn fodd o gefnogi'r sector a chreu partneriaethau gyda chwmnïau eraill, lle mae modd i sefydliadau eraill elwa o'r adnoddau hyn. Mae gan y cwmni restr gynhwysfawr o'i holl offer, ynghyd â gweithdrefnau mwyn caniatáu rannu'r offer pan fo hynny'n briodol neu'n fanteisiol iddo.

Adnoddau Eraill
Mae gan y cwmni hefyd nifer o adnoddau eraill, megis cerbydau ac offer swyddfa, sy'n caniatáu iddo weithredu'n effeithiol a chost-effeithiol. Derbyniwyd grant cyfalaf tuag at brynu cerbydau newydd yn ystod 2017/18.

COVID-19
Bu modd dychwelyd i gyflwyno perfformiadau byw yn ystod 2021/22, ond roedd COVID-19 yn parhau i gael effaith sylweddol ar waith y cwmni. Roedd rheoli risg yn broses feichus a chyson. Lluniwyd Cofrestr Risg COVID-19 er mwyn cynorthwyo'r Bwrdd a'r swyddogion i adnabod risgiau penodol yn ymwneud â'r pandemig ac i gytuno ar drefniadau rheoli priodol.

Yn ystod 2022/23, roedd effaith Covid-19 yn sylweddol llai ond serch hynny bu rhaid canslo 1 perfformiad o Tylwyth oherwydd salwch Covid-19. Roedd effaith Covid-19, ac effaith y cyfyngiadau a gyflwynwyd yn sgil hynny, i'w gweld o hyd ar gynulleidfaoedd yn 2022/23. Mae ail-adeiladu cynulleidfaoedd mewn byd ôl-COVID yn profi i fod yn heriol ar draws y celfyddydau ac mae'n debygol y bydd effaith y pandemig ar gynulleidfaoedd i'w weld am gyfnod hir.

Mae'r cwmni wedi dangos yn y blynyddoedd diwethaf ei fod yn gallu gweithredu mewn modd hyblyg ac ymateb yn gyflym i heriau sy'n codi. Bydd y cwmni yn parhau i weithio yn y modd yma ac mae'r ymddiriedolwyr a'r staff yn monitro sefyllfa ariannol y cwmni yn gyson gan sicrhau fod unrhyw gyllid a gronnwyd yn ystod y cyfnodau clo yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gweithgaredd fydd yn cefnogi nodau strategol y cwmni ac adferiad y sector.

5. CYFRIFOLDEBAU'R YMDDIRIEDOLWYR

Mae'r Ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr Theatr Genedlaethol Cymru i bwrpasau cyfraith cwmni) yn gyfrifol am baratoi Adroddiad yr Ymddiriedolwyr a'r datganiadau cyllid yn unol â'r gyfraith berthnasol o Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig (Ymarfer Cyfrifyddu Derbyniol Cyffredinol y Deyrnas Unedig).

Yn ôl y ddeddf ar gyfer cwmnïau, mae'n ofynnol i'r Ymddiriedolwyr baratoi cyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol, a'r rheiny'n rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol y cwmni yn ystod y cyfnod dan sylw. Wrth baratoi'r cyfrifon hyn, mae'n rhaid i'r ymddiriedolwyr wneud y canlynol:

- dewis polisïau cyfrifyddu addas a'u gweithredu'n gyson;
- arsylwi ar y dulliau a'r egwyddorion yn y SORP Elusennau;
- dyfarnu ac amcangyfrif yn rhesymol ac yn ddoeth;
- paratoi'r cyfrifon ar y sail y bydd y cwmni'n parhau i weithredu, os nad yw'n amhriodol i dybio hyn.

Mae'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddu addas sy'n datgelu sefyllfa ariannol y cwmni'n gymharol gywir ar unrhyw adeg, ac yn eu galluogi i sicrhau bod y datganiadau cyllidol yn unol â Deddf Cwmnïau 2006. Mae ganddynt hefyd gyfrifoldeb dros warchod asedau'r cwmni a chymryd camau rhesymol i atal a darganfod twyll neu afreoleidd-dra arall.

Cyn belled ag y mae'r Ymddiriedolwyr yn ymwybodol:

- nid oes gwybodaeth archwiliad perthnasol nad yw'n wybyddus i archwilwyr y cwmni elusennol;
- mae'r Ymddiriedolwyr wedi cymryd pob cam angenrheidiol i'w gwneud yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwiliad perthnasol ac i sefydlu bod yr archwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Trwy orchymyn y Bwrdd

.....

Cadeirydd: Yr Athro Jerry Hunter

Dyddiad:

12/12/2023

THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL I YMDDIRIEDOLWYR THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

Barn

Archwiliwyd cyfrifon Theatr Genedlaethol Cymru am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2023; maent yn cynnwys y Datganiad o Symudiadau Ariannol, y Fantolen a'r nodiadau perthnasol. Paratowyd y cyfrifon yn unol â'r polisïau cyfrifo a nodir yn y cyfrifon. Cynhaliwyd ein harchwiliad yn unol â Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig (Ymarfer Cyfrifyddu Derbyniol Cyffredinol y Deyrnas Unedig), sy'n cynnwys FRS 102 Y Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon.

Yn ein barn ni:

- Mae'r cyfrifon yn rhoi adlewyrchiad cywir a theg o gyflwr ariannol y cwmni ar 31 Mawrth 2023 a'r adnoddau a ddefnyddiwyd am y flwyddyn ariannol;
- Mae'r cyfrifon wedi eu paratoi yn unol â'r gyfraith berthnasol o Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig (Ymarfer Cyfrifo Derbyniol Cyffredinol y Deyrnas Unedig), sy'n cynnwys FRS 102 Y Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon.
- Mae'r cyfrifon wedi eu paratoi'n gywir yn unol â Deddf Cwmnïau 2006;

Sail ein Barn

Gwnaethom gynnal ein harchwiliad yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) ("ISA's (UK)") a'r gyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau o dan ISAs (DU) ymhellach yn adran Cyfrifoldebau'r archwilwyr am archwilio'r datganiadau ariannol o'nn hadroddiad. Rydym yn annibynnol o'r elusen gofrestredig yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, sy'n cynnwys Safon Foesegol yr FRC, a'r darpariaethau ar gyfer endidau bach, ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credwn fod y dystiolaeth archwilio a gawsom yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sylfaen i'n barn ni.

Casgliadau yn ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r cyfrifon, rydym o'r farn bod defnydd yr ymddiriedolwyr o sail busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rydym wedi'i wneud, nid ydym wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r cwmni elusennol i barhau fel busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r adeg yr awdurdodir y datganiadau ariannol i'w cyhoeddi.

Disgrifir ein cyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr mewn perthynas â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am y wybodaeth arall. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Blynyddol, ac eithrio'r datganiadau ariannol ac Aadroddiad ar yr Archwilwyr Annibynnol.

Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau a nodir fel arall yn ein hadroddiad, nid ydym yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd arno.

Mewn cysylltiad â'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol, ein cyfrifoldeb ni yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson yn sylweddol â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad neu fel arall yn ymddangos eu bod wedi'i camddatgan yn sylweddol. Os byddwn yn nodi anghysondebau sylweddol o'r fath neu gamddatganiadau ymddangosiadol sylweddol, mae'n ofynnol i ni benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddwn, yn seiliedig ar y gwaith yr ydym

wedi'i wneud, yn dod i'r casgliad bod camddatganiad o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i ni adrodd y ffaith honno. Nid oes gennym ddim i'w adrodd yn hyn o beth.

Materion yr ydym yn rwymedig i adrodd drwy eithriad

Nid oes gennym ddim i'w adrodd mewn perthynas â'r eitemau canlynol lle mae'r Ddeddf Elusennau 2011 yn gofyn i ni adrodd i chi os, yn ein barn ni:

- mae'r wybodaeth a roddir yn Adroddiad yr Ymddiriedolwyr yn anghyson mewn unrhyw berthynas materol â'r datganiadau cyllid; neu
- bod y cwmni elusennol heb gadw cofnodion cyfrifo derbynniol; neu
- bod y datganiadau cyllid ddim yn cyd fynd â'r cofnodion cyfrifo a ffurflenni statudol: neu
- nad ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau anghenrheidiol i gyflawni ein archwiliad.

Cyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau Ymddiriedolwyr, mae'r ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr y cwmni elusennol at ddibenion cyfraith cwmnïau) yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi darlun cywir a theg, ac am unrhyw reolaeth fewnol y mae'r ymddiriedolwyr yn penderfynu sy'n angenrheidiol er mwyn gallu paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiad sylweddol, boed hynny oherwydd twyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am asesu gallu'r cwmni elusennol i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, unrhyw fater ynghylch defnyddio sail busnes gweithredol cyfrifyddu oni bai bod yr ymddiriedolwyr naill ai'n bwriadu diddymu'r cwmni elusennol neu roi'r gorau i weithrediadau, neu nad oes ganddynt ddewis amgen realistig ond gwneud hynny.

Cyfrifoldebau'r archwilwyr am archwilio'r datganiadau ariannol

Rydym wedi'n penodi'n archwilwyr o dan Adran 144 o Ddeddf Elusennau 2011 ac yn adrodd yn unol â'r Ddeddf a'r rheoliadau perthnasol a wnaed neu sy'n cael effaith o dan y Ddeddf honno.

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn ei cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, ac i gyhoeddi Adroddiad gan yr Archwilwyr Annibynnol sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn berthnasol os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt, yn unigol neu ar y cyfan, ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Achosion o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau yw afreoleidd-dra. Amcanion ein harchwiliad yw cael digon o dystiolaeth archwilio priodol ynghylch cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau sy'n cael effaith uniongyrchol ar benderfynu ar symiau a datgeliadau sylweddol yn y datganiadau ariannol, cyflawni gweithdrefnau archwilio er mwyn helpu nodi achosion o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau eraill a allai gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol, ac i ymateb yn briodol i ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau a nodwyd yn ystod yr archwiliad.

O ran twyll, amcanion ein harchwiliad yw nodi ac asesu'r risg o gamddatganiad sylweddol o'r datganiadau ariannol oherwydd twyll, casglu digon o dystiolaeth archwilio priodol ynghylch y risgiau aseswyd o gamddatganiad sylweddol trwy dwyll gan ddylunio a gweithredu ymatebion priodol ac ymateb yn briodol i dwyll neu dwyll tybiedig a nodwyd yn ystod yr archwiliad.

Fodd bynnag, prif gyfrifoldeb y rheolwyr, gyda goruchwyliaeth y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, yw sicrhau bod gweithrediadau'r endid yn cael eu cynnal yn unol â darpariaethau cyfreithiau a rheoliadau ac ar gyfer atal a chanfod twyll.

Wrth asesu a nodi'r risgiau o gamddatganiad sylweddol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, fe wnaeth y tîm archwilio:

- gael dealltwriaeth o natur y diwydiant a'r sector, gan gynnwys y fframwaith cyfreithiol a rheoleiddiol y mae'r elusen yn gweithredu ynddo a sut mae'n cydymffurfio â'r fframwaith cyfreithiol a rheoleiddiol;
- holi'r rheolwyr, a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, am eu hasesiad a chydnabyddiaeth eu hunain o beryglon afreoleidd-dra, gan gynnwys unrhyw achosion gwirioneddol, tybiedig neu honedig o dwyll;
- drafod materion ynghylch peidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau a sut y gallai twyll ddigwydd gan gynnwys asesu sut a ble y gallai'r datganiadau ariannol fod yn agored i dwyll.

O ganlyniad i'r gweithdrefnau hyn, rydym yn ystyried y cyfreithiau a'r rheoliadau mwyaf arwyddocaol sy'n cael effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol yw SoRP Elusennau, FRS 102, Deddf Cwmnïau 2006 a Deddf Elusennau 2011. Gwnaethom gynnal gweithdrefnau archwilio i ganfod diffyg cydymffurfio a allai gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol a oedd yn cynnwys adolygu'r datgeliadau yn y cyfrifon.

Nododd y tîm archwilio mai'r risg mwyaf i gamddatganiad sylweddol trwy dwyll fyddai o ganlyniad i'r rheolwyr yn diystyru rheolaethau mewnol. Roedd y gweithdrefnau archwilio a berfformiwyd yn cynnwys ond nid oeddent wedi'u cyfyngu i brofi cyfnodolion ac addasiadau eraill a gwerthuso'r rhesymeg fusnes mewn perthynas ag unrhyw drafodion sylweddol, anarferol a wnaed y tu allan i gwrs busnes arferol.

Ceir disgrifiad pellach o'n cyfrifoldebau dros archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'n hadroddiad archwilwyr annibynnol.

Defnyddio'r adroddiad hwn

Paratowyd yr adroddiad hwn ar gyfer ymddiriedolwyr y cwmni elusennol yn unig, fel corff yn unol ag Adran 144 Deddf Elusennau 2011 a rheoleiddiadau a wnaed o dan adran 154 o'r Ddeddf honno (Rhan 4 o'r Elusennau (Cyfrifon ac Adroddiadau) Rheoliadau 2008). Mae ein gwaith archwilio wedi'i wneud fel y gallem ddatgan i ymddiriedolwyr y cwmni elusennol y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddynt mewn adroddiad archwilwyr ac nid at unrhyw ddiben arall. I'r graddau llawnaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw un heblaw'r cwmni elusennol ac ymddiriedolwyr y cwmni elusennol fel corff, am ein gwaith archwilio, ar gyfer yr adroddiad hwn, nac am y farn yr ydym wedi'i ffurfio.

Ashmole & Co

Ashmole & Co (Archwilydd Statudol)
Cyfrifwyr Ardystiedig Siartredig & Archwilwyr Cofrestredig
Yn gymwys i weithredu fel archwilwyr yn unol ag adran 1212 o Ddeddf Cwmnïau 2006
3 Stryd y Farchnad
Llandeilo
Sir Gaerfyrddin
SA19 6AH

Dyddiad: 21/12/2023

THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

DATGANIAD O SYMUDIADAU ARIANNOL (Incwm a Gwariant)

AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2023

	Nodyn	Cronfa Gyfyngedig £	Cronfeydd Anghyfyngedig £	Cyfanswm 2023 £	Cyfanswm 2022 £
INCWM A GWADDOLION					
Incwm gwirfoddol a chymynroddion	2	22,690	1,067,169	1,089,859	1,109,443
Gweithgareddau elusennol	3	18,504	155,186	173,690	127,904
Incwm arall a dderbynnir o weithgareddau masnachol	4	-	2,612	2,612	1,086
Buddsoddiadau – Llog		-	3,377	3,377	326
Cyfanswm Adnoddau a dderbynnir		41,194	1,228,344	1,269,538	1,238,759
ADNODDAU A WARIWYD					
Costau cynhyrchu incwm gwirfoddol	5	-	5,905	5,905	5,342
Gweithgareddau elusennol	6	65,890	1,428,008	1,493,898	1,369,014
Cyfanswm adnoddau a wariwyd		65,890	1,433,913	1,499,803	1,374,356
Incwm / (Gwariant) am y flwyddyn – net cyn treth a throslwyddiadau		(24,696)	(205,569)	(230,265)	(135,597)
Rhyddhad Treth	7	-	155,189	155,189	41,278
Incwm / (Gwariant) am y flwyddyn – net ar ol treth		(24,696)	(50,380)	(75,076)	(94,319)
Cronfa – dygwyd ymlaen		29,309	865,358	894,667	988,986
Cronfa – cariwyd ymlaen		4,613	814,978	819,591	894,667

THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

DATGANIAD O SYMUDIADAU ARIANNOL (Incwm a Gwariant)

AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2023 – parhad

Ni pharatowyd datganiad ar wahân o incwm a gwariant.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 19 i 29 yn ffurfio rhan gyflawn o'r cyfrifon hyn.

THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

MANTOLEN AR 31 MAWRTH 2023

	Nodyn		2023 £		2022 £
ASEDAU SEFYDLOG					
Asedau anniriaethol	**11**		6,957		13,912
Asedau Gweladwy a ddefnyddir gan yr elusen	**12**		14,297		115,800
			---		---
			21,254		129,712
ASEDAU CYFREDOL					
Dyledwyr	**13**	306,724		99,726	
Arian yn y banc ac mewn llaw		672,996		960,020	
		---		---	
		979,720		1,059,746	
CREDYDWYR – symiau'n daladwy o fewn blwyddyn	**14**	181,383		211,416	
		---		---	
ASEDAU CYFREDOL NET			798,337		848,330
			---		---
CYFANSWM ASEDAU LLAI CREDYDWYR CYFREDOL NET			819,591		978,042
			---		---
CREDYDWYR – Symiau'n daladwy mewn dros blwyddyn	**14**		-		83,375
			---		---
ASEDAU NET			**819,591**		**894,667**
			======		======
			£		**£**
CRONFEYDD	**19**				
Cronfeydd Anghyfyngedig			814,978		865,358
Cronfeydd Cyfyngedig			4,613		29,309
			---		---
			819,591		**894,667**
			======		======

THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

MANTOLEN AR 31 MAWRTH 2023

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023 roedd hawl gan y cwmni elusennol i gael eithriad o'r gofyniad am archwiliad statudol dan adran 477 o Ddeddf Cwmnïau 2006.

Nid yw'r aelodau wedi ei gwneud yn ofynnol i'r cwmni gael archwiliad o'i gyfrifon ar gyfer y flwyddyn dan sylw yn unol ag adran 476 o Ddeddf Cwmnïau 2006.

Mae'r Ymddiriedolwyr yn cydnabod eu cyfrifoldebau dros y canlynol:

a) sicrhau bod y cwmni'n cydymffurfio ag adrannau 386 a 387 o Ddeddf Cwmnïau 2006 o ran cofnodion cyfrifydda;

b) paratoi datganiadau ariannol sy'n cynnig darlun clir a theg o asedau, atebolrwydd, safle ariannol ac elw ar ddiwedd bob blwyddyn ariannol yn unol â gofynion adrannau 394 a 395 o Ddeddf Cwmnïau 2006.

Mae'r cyfrifon hyn wedi eu harchwilio dan ofynion adran 144 o'r Ddeddf Elusen 2011.

Paratowyd y cyfrifon yn unol â darpariaethau arbennig Rhan 15 Deddf Cwmnïau 2006 sy'n berthnasol i gwmnïau bychain (effeithiol Ionawr 2015).

Arwyddwyd y cyfrifon ar ran y Bwrdd gan:

..... (Cadeirydd)

Yr Athro Jerry Hunter

Dyddiad: 12/12/2023

THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

NODIADAU AR Y CYFRIFON – 31 MAWRTH 2023

1. Polisïau Cyfrifo

a) Sail Cyfrifo

Cafodd y datganiadau ariannol eu paratoi dan y confensiwn prisio hanesyddol ac yn unol â'r Datganiad o Arferion Cymeradwy: Cyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau (SORP FRSSE) a gyhoeddwyd yn Ionawr 2015, y Safon Adrodd Ariannol ar gyfer Endidau Llai (yn effeithiol o Ionawr 2015) a Deddf Cwmnïau 2006.

b) Incwm – Gwirfoddol

Cynhwysir incwm yn y datganiad o symudiadau ariannol pan fo'r elusen â hawl i gronfa, pan fo'n debygol y bydd yr incwm yn cael ei dderbyn, a phan fydd y swm yn medru cael ei fesur yn ddibynadwy.

Caiff incwm cyfyngedig ei gynnwys mewn cronfa gyfyngedig a'i gyfatebu i'r gwariant. Caiff grantiau cyfalaf sy'n dderbyniadwy eu trin fel credydwyr hirdymor, a'u cynnwys mewn cronfa gyfyngedig sy'n cael ei dibrisio i ffwrdd yn unol â dibrisiant yr asedau.

Incwm – Adnoddau i'w derbyn o weithgareddau elusennol

Cynhwysir adnoddau i'w derbyn o weithgareddau elusennol pan yn ddyledus. Mae'r incwm yn cynnwys gwerthiant tocynnau am berfformiadau o'r cynyrchiadau yn ystod y flwyddyn.

c) Adnoddau a ddefnyddiwyd

Cydnabuwyd costau a threuliau yn y cyfnod pan yn ddyledus. Mae costau'n cynnwys TAW lle nad yw'n bosibl ei hawlio. Mae costau trefn lywodraethu'n cynrychioli'r gost o weinyddu'r elusen a chwrdd â gofynion cyfansoddiadol a statudol. Mae'r gost o gynhyrchu incwm gwirfoddol yn cynrychioli'r gost o gwrdd â gofynion Cyngor Celfyddydau Cymru.

ch) Asedau anniriaethol

Mae'r asedau anniriaethol wedi eu hamorteiddio dros eu bywyd defnyddiol a thros gyfnod y prosiect penodol o 3 mlynedd.

d) Asedau sefydlog

Mae'r asedau sefydlog wedi eu dibrisio dros eu bywyd defnyddiol ar y cyfraddau canlynol:

Adeiladau prydles	– Dros gyfnod y les
Cerbydau	– 25%
Cyfrifiaduron ac offer	– 33%

dd) Les Gweithredol

Ymrwymwyd i brydles newydd ar y Llwyfan o ddechrau Hydref 2018, am gyfnod o 10 mlynedd. Cyfanswm gwerth y les yw £166,750. Talwyd y swm am y 5 mlynedd gyntaf ar ddechrau'r les, o gronfa brydles y cwmni. Roedd yr ail daliad yn ddyledus ym mis Hydref 2023 ond cytunwyd i ddirwyn y brydles i ben ym mis Medi 2023 heb unrhyw daliad ychwanegol.

e) Cronfeydd Cyffredinol

Mae Cronfeydd Cyffredinol yn cynnwys rhoddion ac incwm i'w derbyn, neu a gynhyrchwyd am amcanion yr elusen heb bwrpas arbennig arall ac felly ar gael fel cronfa gyffredinol. Ni osodir amodau allanol ar gronfeydd

cyffredinol, ac maent i'w gwario gan yr elusen yn ôl eu hamcanion/bwriadau neu i'w neilltuo tuag at bwrpasau priodol mewnol.

(f) Polisi pensiwn

Mae'r cwmni elusennol yn gweithredu cynllun pensiwn cyfraniadau diffiniedig. Mae'r cyfraniadau i'r cynllun pensiwn y cwmni elusennol yn cael ei ddangos ar y Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn y cyfnod y maent yn ymwneud ag.

2. INCWM GWIRFODDOL A CHYMYNRODDION

	Cronfa Gyfyngedig £	Cronfeydd Anghyfyngedig £	Cyfanswm 2023 £	Cyfanswm 2022 £
Grant CCC	-	1,067,069	1,067,069	1,040,892
Grantiau prosiect eraill CCC	-	-	-	11,250
Grantiau eraill	22,690	-	22,690	57,274
Rhoddion	-	100	100	27
	22,690	1,067,169	1,089,859	1,109,443

3. GWEITHGAREDDAU ELUSENNOL

Swyddfa docynnau	-	44,770	44,770	45,896
Nawdd/Cyd-gynhyrchu	-	100,000	100,000	64,245
Incwm o bartneriaethau	-	7,416	7,416	15,819
Incwm cyfranogi	-	-	-	1,944
Grant ARWAP	18,504	-	18,504	-
Cyfraniad at gostau CINARS	-	3,000	3,000	-
	18,504	155,186	173,690	127,904

4. INCWM ARALL A DDERBYNNIR O WEITHGAREDDAU MASNACHOL

Arall	-	1,952	1,952	448
Elw ar werthu asedau	-	-	-	375
Incwm llogi offer	-	660	660	263
	-	2,612	2,612	1,086

5. COSTAU O GYNHYRCHU INCWM GWIRFODDOL

	Cronfa Gyfyngedig £	Cronfeydd Anghyfyngedig £	Cyfanswm 2023 £	Cyfanswm 2022 £
Cyflogau (Nodyn 8)	-	5,905	5,905	5,342
	-	5,905	5,905	5,342

6. COSTAU GWEITHGAREDDAU ELUSENNOL

	Cronfa Gyfyngedig £	Cronfeydd Anghyfyngedig £	Cyfanswm 2023 £	Cyfanswm 2022 £
Cynyrchiadau	37,677	338,243	375,920	434,276
Marchnata a chyfathrebu	-	49,008	49,008	72,348
Ffioedd cynyrchiadau	-	269,305	269,305	113,680
Teithio a chynhaliaeth cynyrchiadau	-	82,085	82,085	47,776
Costau cynnal (Nodyn 8)	28,213	689,367	717,580	700,934
	65,890	1,428,008	1,493,898	1,369,014

7. RHYDDHAD TRETH

	Cronfa Gyfyngedig £	Cronfeydd Anghyfyngedig £	Cyfanswm 2023 £	Cyfanswm 2022 £
Rhyddhad treth	-	155,189	155,189	41,278

Cyfanswm hawliad rhyddhad treth ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2023 yw £135,129. O'r swm yma, roedd £26,306 yn ddyledus i gyd-gynhyrchwyr gan adael cyfanswm net i Theatr Genedlaethol Cymru o £108,823. Mae'r swm rhyddhad treth hefyd yn cynnwys £46,366 sy'n ddyledus wrth gyd-gynhyrchwyr ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2023.

8. COSTAU CYNNAL

	Cronfa Gyfyngedig £	Cronfeydd Anghyfyngedig £	Cyfanswm 2023 £	Cyfanswm 2022 £
Cyflogau cwmni	-	519,152	519,152	557,413
Costau pensiwn	-	18,105	18,105	20,101
Teithio a chynhaliaeth cwmni	-	18,438	18,438	2,390
Costau archwilio	-	4,350	4,350	4,050
Costau'r bwrdd	-	1,279	1,279	167
Hyfforddiant	-	3.687	3.687	1,132
Costau'r adeilad	-	42,754	42,754	41,310
Costau'r swyddfa	-	41,399	41,399	35,612
Costau proffesiynol	18,504	23,316	41,820	13,175
Amorteiddio – gwefan	3,489	3,466	6,955	6,955
Costau banc a manion	-	257	257	412
Dibrisio – cerbydau ac offer	6,220	2,394	8,614	6,884
Dibrisio - prydles	-	16,675	16,675	16,675
	28,213	695,272	723,485	706,276

9. COSTAU STAFF CRAIDD

Costau Cyflogau

	2023 £	2022 £
Staff craidd	475,888	519,793
Yswiriant Gwladol y Cyflogwr	43,265	37,620
Costau pensiwn staff craidd	18,105	20,101
	537,258	577,514

Ar gyfartaledd, cyflogwyd 9 aelod o staff craidd llawn amser (2022: 9) a 7 aelod o staff rhan amser (2022:7) yn ystod y flwyddyn.

Ni enillodd yr un aelod o staff cyflogedig fwy na £60,000 yn y blynyddoedd 2022/23 na 2021/22.

THEATR GENEDLAETHOL CYMRU

NODIADAU AR Y CYFRIFON – 31 MAWRTH 2023 – parhad

10. Cymhariaeth ar gyfer Datganiad o Weithgareddau Ariannol am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2022

	Nodyn	Cronfa Gyfyngedig £	Cronfeydd Anghyfyngedig £	Cyfanswm £
INCWM A GWADDOLION				
Incwm gwirfoddol a chymynroddion	2	68,524	1,040,919	1,109,443
Gweithgareddau elusennol	3	-	127,904	127,904
Incwm arall a dderbynnir o weithgareddau masnachol	4	-	1,086	1,086
Buddsoddiadau – Llog banc		-	326	326
Cyfanswm Adnoddau a dderbynnir		68,524	1,170,235	1,238,759
ADNODDAU A WARIWYD				
Costau cynhyrchu incwm gwirfoddol	5	-	5,342	5,342
Gweithgareddau elusennol	6	67,537	1,301,477	1,369,014
Cyfanswm adnoddau a wariwyd		67,537	1,306,819	1,374,356
Incwm / (Gwariant) am y flwyddyn – net cyn treth		987	(136,584)	(135,597)
Trosglwyddiadau gros rhwng cronfeydd		-	-	-
Rhyddhad Treth	7	-	41,278	41,278
Incwm / (Gwariant) am y flwyddyn – net ar ol treth		987	(95,306)	(94,319)
Cronfa – dygwyd ymlaen		28,322	960,664	988,986
Cronfa – cariwyd ymlaen		29,309	865,358	894,667

11. ASEDAU ANNIRIAETHOL

	Gwefan	Cyfanswm
	£	£
Cost		
Balans a ddygwyd ymlaen	20,867	20,867
Ychwanegiadau	-	-
Gwaredwyd	-	-
Balans a gariwyd ymlaen	20,867	20,867
Amorteiddio		
Balans a ddygwyd ymlaen	6,955	6,955
Cost y flwyddyn	6,955	6,955
Gwaredwyd	-	-
Balans a gariwyd ymlaen	13,910	13,910
Gwerth yn y llyfrau		
31 Mawrth 2023	6,957	6,957
31 Mawrth 2022	13,912	13,912

12. ASEDAU SEFYDLOG

	Eiddo ar les byr	Cerbydau	Offer a Dodrefn	Offer Cyfrifiadurol a System Ffôn	Offer Technegol	Cyfanswm
	£	£	£	£	£	£
Cost						
Balans a ddygwyd ymlaen	166,750	50,356	160,352	45,023	18,560	441,042
Ychwanegiadau	-	-	3,528	3,633	-	7,161
Gwaredwyd	(83,375)	-	(18,925)	-	-	(102,300)
Balans a gariwyd ymlaen	83,375	50,356	144,955	48,656	18,560	345,903
Dibrisio						
Balans a ddygwyd ymlaen	58,363	50,356	160,352	40,293	15,878	325,242
Cost y flwyddyn	16,675	-	1,176	4,782	2,656	25,289
Gwaredwyd	-	-	(18,925)	-	-	(18,925)
Balans a gariwyd ymlaen	75,038	50,356	142,603	45,075	18,534	331,606
Gwerth yn y llyfrau						
31 Mawrth 2023	8,337	-	2,352	3,581	26	14,297
31 Mawrth 2022	108,387	-	-	4,730	2,683	115,800

Defnyddiwyd yr holl asedau gan yr elusen ar gyfer gweithgareddau elusennol parhaol.

13. DYLEDWYR

	2023	2022
	£	£
Dyledwyr masnachol	49,586	26,938
Taliadau ymlaen llaw	21,155	26,274
TAW	7,574	-
Rhyddhad Treth	228,109	46,514
Dyledwyr eraill	300	-
	306,724	99,726

14. CREDYDWYR – Symiau'n daladwy ymhen blwyddyn

	2023	2022
	£	£
Credydwyr masnachol	78,247	142,023
Croniadau	51,366	36,412
Trethi ac yswiriant gwladol	16,170	9,416
TAW	-	4,085
Credydwyr eraill	35,600	19,480
	181,383	211,416

14. CREDYDWYR – Symiau'n daladwy ar ol 12 mis

	2023	2022
	£	£
Les	-	83,375

15. TRETH

Mae'r elusen yn rhydd o dalu treth gorfforaethol ar ei gweithgareddau elusennol.

16. TALIADAU A BUDD-DALIADAU'R YMDDIRIEDOLWYR

Derbyniodd tri Ymddiriedolwr tâl a budd-daliadau treuliau yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023, fel y caniateir gan ddogfen lywodraethol yr elusen. Derbyniodd Mr Steffan Donnelly gyflog o £49,669 yn sgil ei swydd fel Cyfarwyddwr Artistig yr elusen sy'n cynnwys taliad un-tro o £650 tuag at gostau byw a chyfrannodd y Theatr £2,399 i'r Gronfa Bensiwn ar ei ran. Ni dderbyniodd unrhyw dâl yn sgil ei rôl fel Ymddiriedolwr. Derbyniodd Mrs Angharad Jones-Leefe gyflog o £58,681 yn sgil ei swydd fel Prif Weithredwr yr elusen sy'n cynnwys taliad un-tro o £650 tuag at gostau byw a chyfrannodd y Theatr £2,855 i'r Gronfa Bensiwn ar ei rhan. Ni dderbyniodd unrhyw dâl yn sgil ei rôl fel Ymddiriedolwr. Derbyniodd Mr Arwel Gruffydd

gyflog o £15,383 yn sgil ei swydd fel Cyfarwyddwr Artistig yr elusen a chyfrannodd y Theatr £319 i'r Gronfa Bensiwn ar ei ran. Ni dderbyniodd unrhyw dâl yn sgil ei rôl fel Ymddiriedolwr.

17. TREULIAU'R YMDDIRIEDOLWYR

Ni dderbyniodd Ymddiriedolwyr ad-daliadau treuliau yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023.(2022: £103). Yn y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022, yn ogystal a'r ad-daliadau, fe dalwyd am llety ar gyfer un Ymddiriedolwr (2022:£57). Roedd yr ad-daliadau i ddigolledu'r Ymddiriedolwyr am eu costau teithio, cynhaliaeth, llety a chostau eraill yn ymwneud â mynychu cyfarfodydd yr elusen.

18. DATGANIAD O'R ASEDAU NET RHWNG Y CRONFEYDD

	Cronfeydd Cyfyngedig £	Cronfeydd Anghyfyngedig £	Cyfanswm 2023 £	Cyfanswm 2022 £
Asedau Sefydlog	(9,155)	30,409	21,254	129,712
Asedau Cyfredol	15,639	964,081	979,720	1,059,746
Credydwyr	(1,871)	(179,512)	(181,383)	(211,416)
Credydwyr hir dymor	-	-	-	(83,375)
	4,613	814,978	819,591	894,667

19. SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD

	Balans d/y 01/04/22 £	Adnoddau a dderbyniwyd £	Adnoddau a Wariwyd £	Rhyddhad Treth £	Trosglwyddo £	Balans c/y 31/03/23 £
Cronfeydd Cyfyngedig						
- Cronfa Gyfalaf	14,322	-	(9,709)	-	-	4,613
- Cronfa Refeniw	14,987	41,194	(56,181)	-	-	-
Cronfeydd Anghyfyngedig						
- Cronfa Wrth Gefn	195,000	-	-	-	30,000	225,000
- Cronfa Adeilad	212,461	-	(16,675)	-	(137,449)	58,337
- Cronfa Gyfalaf	75,485	-	(5,853)	-	20,000	89,632
- Cronfa Strategaeth Incwm	-	-	-	-	68,756	68,756
- Cronfa Rydd	382,412	1,228,344	(1,411,385)	155,189	18,693	373,253
	894,667	1,269,538	(1,499,803)	155,189	-	819,591

Polisi Cronfeydd wrth Gefn

Cytunodd yr ymddiriedolwyr i gynyddu'r gronfa wrth gefn i £225,000 ar ddiwedd y flwyddyn ariannol oherwydd y cynnydd mewn costau yn gyffredinol. (2022: £195,000).

Gan fod y brydles ar Y Llwyfan wedi ei ddirwyn i ben ym mis Medi 2022, mae'r Gronfa Anghyfyngedig yn cynnwys swm o £58,337 a glustnodwyd ar gyfer unrhyw drefniant a gytunir ar gyfer gofod ymarfer ar gyfer y

blynyddoedd nesaf, ac unrhyw ofod cwmni arall. Mae'r Gronfa Anghyfyngedig hefyd yn cynnwys swm o £89,632 sydd wedi ei neilltuo ar gyfer gwariant cyfalaf yn y dyfodol.

Mae gan y cwmni ddwy gronfa gyfalaf – un gyfyngedig, o ganlyniad i dderbyn cymhelliant ariannol wrth leoli'r cwmni yn ei leoliad presennol, ac un anghyfyngedig. Mae unrhyw wariant cyfalaf ar offer yn cael ei wneud o'r gronfa gyfyngedig ar hyn o bryd, nes i'r gronfa honno ddod i ben. Cytunodd yr Ymddiriedolwyr i beidio neilltuo unrhyw arian ychwanegol i'r gronfa anghyfyngedig blwyddyn yma (2022:£0).

Cytunwyd ym mis Mawrth 2023 i neilltuo swm yn y Gronfa Anghyfyngedig i gefnogi'r strategaeth incwm, sydd yn ddibynnol ar gyllid o ymddiriedolaethau a grantiau. Caiff y gronfa ei defnyddio i sicrhau nad oes diffyg yng nghyllideb y cwmni os nad oes modd cyrraedd y targed llawn mewn unrhyw flwyddyn.

20. DIGWYDDIADAU AR ÔL DYDDIAD Y FANTOLEN

Er nad yw Covid-19 yn effeithio yn uniongyrchol ar weithgareddau Theatr Genedlaethol Cymru bellach, mae sgil effeithiau'r cyfyngiadau dal i'w gweld yn y sector ac ar gynulleidfaoedd ar ôl dyddiad y fantolen. Serch hynny, mae'r Bwrdd yn ffyddiog fod y cynllun sydd mewn lle ar gyfer y flwyddyn 2023/24 yn ateb gofynion y grant craidd. Mae'r ymddiriedolwyr hefyd yn ffyddiog na fydd Covid-19 yn effeithio ar werth net asedau a chredydwyr ar 31 Mawrth 2023, ac maent o'r farn fod y cronfeydd wrth gefn yn diogelu dyfodol yr elusen am gyfnod o 12 mis wedi dyddiad y cyfarfod blynyddol.

Ar yr 8fed o Orffennaf 2023, ar ôl dyddiad y fantolen, penodwyd tri ymddiriedolwr newydd – Yr Athro Jerry Hunter, Elin Parisa Fouladi a Dafydd Jones. Penodwyd yr Athro Jerry Hunter yn Gadeirydd, a phenodwyd Elwyn Jones yn Is-Gadeirydd.